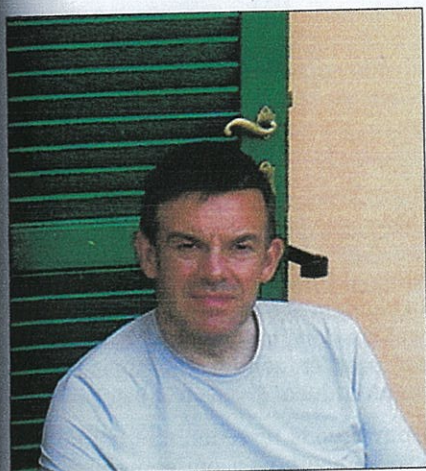

Pps biedt snelle lusten tegen hoge uitgestelde lasten

"Publiek-private samenwerking of prachtig prijsafsprakensysteem?"

VLAANDEREN wordt al een tijdje overstelpt met positieve commentaren over de nieuwe toverformule van publiek-private samenwerking (pps). Het is al optimisme wat de klok slaat en dat is onterecht, meent Luc Waterschoot, algemeen directeur en gedelegeerd bestuurder van Bouwbedrijf VMG De Cock uit Sint-Niklaas. "De zo pertinent bewierookte formule heeft ook een aantal bewust verzwegen nadelen. Moet pps niet eerder gezien worden als het zoveelste politieke (bluf)pokersysteem met snelle lusten tegen hoge uitgestelde lasten?", vraagt hij zich af.

Pps zorgt ervoor dat de private sector een grotere zeg krijgt over de invulling van de openbare dienstverlening, meent aannemer Luc Waterschoot.

De ietwat verwarde begripsomschrijving pps is niet meer dan de aankondiging van een schijnhuwelijk. De partijen zijn er vaak zelf nog niet uit wat onder pps moet verstaan worden. Het enige wat de projecten bindt, is het feit dat de samenwerking gericht is op het bereiken van een zogenaamde 'meerwaarde'. Op de vraag over welke meerwaarde het dan wel gaat en vooral voor wie, blijft men het antwoord schuldig. De werkelijke redenen om voor pps te kiezen, zijn vooral politiek-boekhoudkundige motieven. Het is met andere woorden niets meer dan een politieke ontsnappingsroute. De belangen tussen de publieke en private partijen zijn meestal zeer uiteenlopend, zelfs tegenstrijdig, en een gezamenlijke doelstelling is er nauwelijks. Nochtans zou dit van cruciaal belang moeten zijn als men er de theorie op naleest", meent Waterschoot.

De vraag stelt zich of het publieke belang wel gediend is bij pps en in welke mate. Wie werkelijk geloof hecht aan

een serieuze en nauwgezette integratie van werkprocessen van de private en de publieke sector komt immers bedrogen uit. Deze partijen hebben verschillende doelstellingen, sterk uiteenlopende belangen en vooral totaal andere werkwijzen, aanpak, flexibiliteit en besluitvorming. Nochtans is het theoretische sleutelbegrip bij uitstek van pps de mooi verpakte en vooral weinig inhoudelijke win-winsituatie. Hoe budgettaire schaarste en risicomijdend gedrag bij de ene partij en winstmaximalisatie en optimale kostenreductie bij de andere partij kunnen resulteren in een gezamenlijke meerwaarde blijft een open vraag en lijkt meer op een definitie van economische tegenspraak", meent Luc Waterschoot.

Rooskleurig

Het beeld dat pps-projecten efficiënter zouden zijn en een kortere uitvoeringstermijn opleveren, is volgens hem veelal rooskleuriger dan de werkelijkheid. "Is een bouwvergunning plots niet meer nodig of levert men ze af op bevel? Ontwerpt men dan een project in een paar dagen? Is het studiewerk voor stabiliteit en technieken plots gesneden brood? Of blijken de mooi verpakte analyses gewoon onhaalbare illusies? Men kan immers niet toveren bij de uitvoering van een bouwwerk en te korte uitvoeringstermijnen zijn nefast voor de veiligheid", benadrukt de algemeen directeur van VMG De Cock.

Pps is in zijn ogen niet meer dan een euforische modegril waarbij de partijen bij de start vaak (te) optimistisch zijn over het voorgenomen en te behalen resultaat. Er wordt enkel nog in superlatieven gesproken. Het is niet omdat zich soms een andere marktbenadering opdringt dat voortaan alles het label pps moet krijgen, meent de gedelegeerd be-

stuurder. "Het bij openbare aanbestedingen zo gepezen principe van 'de laagste regelmatige inschrijver mits naleving van het gelijkheidsbeginsel' dat absolute concurrentie moet garanderen, driegt bij pps helemaal te verwatere. Pps kan dan gebruikt worden om de rechtsregels te ontwijken. Een knelpunt blijkt zonder meer het tijdstip van de vastlegging van de samenwerking te zijn. Hier lopen de doelstellingen tussen de partners sterk uiteen: de private partner wil zo snel mogelijk het samenwerkingsverband gehonoreerd zien, terwijl de publieke partner zo lang mogelijk wil wachten om zijn zeggenschap schijnbaar zo lang mogelijk te kunnen benutten. De bereidheid om zeggenschap te delen, ligt overigens steeds zeer moeilijk. Dat dit in de praktijk kan 'afgekocht' worden, behoort nu eenmaal tot de keiharde realiteit. Favoritisme en ongelijke behandeling van de bidders worden bij pps in de gegeven omstandigheden dan ook vaak een doel op zich", waarschuwt Luc Waterschoot.

Het gevaar is volgens hem niet denkbeeldig dat pps de bovenhand krijgt omdat er een 'progressief' en veel te positief klimaat wordt gecreëerd. "Pps wordt verkocht als 'de' grote garantie op succes, zonder er echter aan toe te voegen dat deze vorm van eigentijdse overconsumptie en experimenteerdrijf zal leiden tot peperdure tarieven" betreurt hij.

De veel hogere prijsvorming wegens vooral gebrekkige, lage en zelfs 'kunstmatige' concurrentie mag hierbij volgens Waterschoot niet uit het oog worden verloren. De reeds moeilijke kostenberekening van bouwwerken krijgt bij deze constructies nog een extra aantal onbekende factoren, die enkel zullen resulteren in foute berekeningen. Zo zal de inschatting van de onderhoudskosten voor een periode van 30 jaar bij gebrek aan ervaring zeker voor problemen zorgen.

Offertekosten

"Een ander heikel puntvormen de hoge kosten die de mededingers moeten voorzien om offertes op te stellen. Dit laatste vormt een dubbel probleem omdat de ondernemingen deze kosten in principe willen recupereren en hierover afspraken willen maken. De mededingers komen dan immers in de praktijk overeen om zogenaamde rekenvergoedingen toe te passen, waardoor de publieke sector de offertekosten nietsvermoedend vergoedt. Pps staat dan voor 'prachtig prijsafsprakensysteem'. Als architecten bij pps-constructies in het kamp van de uitvoerders terechtkomen, is er bovendien sprake van koppelverkoop", klaagt de Wase aannemer.

Redmiddel

Pps staat in zijn visie borg voor een veel zwaardere én uitgestelde factuur en brengt te veel onvoorzienbare risico's met zich. Pps blijkt met evenveel enthousiasme bestudeerd te zijn als de uitstap uit de kernenergie. "Is het overigens wel een goed uitgangspunt om er zomaar vanuit te gaan dat de private sector, met zijn eigen logica, denkt aan het openbaar belang? Dat de overheid een beroep doet op de private sector om opdrachten uit te voeren, is steeds zo geweest, maar pps zorgt ervoor dat de privé een grotere zeg krijgt over de invulling van de openbare dienstverlening, met winstmaximalisatie als enige drijfveer. Pps-projecten kunnen uitgroeien tot een bron van ellende, vooral omdat ze zullen leiden tot nog minder overheidsmiddelen. Ze zijn het resultaat van de zoektocht van de overheid naar het zoveelste redmiddel om alsnog te ontsnappen aan de nadelige gevolgen van hun jaren aangehouden bestedingspatroon en de weigering om de tering naar de nering te zetten. Daarvoor moet ze zich echter nog niet ten prooi stellen aan de soms meedogenloze private sector", meent Luc Waterschoot.